

MEE Signaal

De visie op kindwens en ouderschap
van mensen met een verstandelijke
beperking

MEE

Inhoud

- 1 Inleiding
- 2 Wat doet MEE?
- 3 Visie MEE op kinderwens en ouderschap met een verstandelijke beperking
- 4 Rol MEE bij kinderwens
- 4 Rol MEE bij zwangerschap en ouderschap

Wat doet MEE?

MEE biedt ondersteuning aan mensen met een beperking. Deze ondersteuning richt zich op alle terreinen van het dagelijks leven en op persoonlijke keuzen, waarvoor men in het leven komt te staan.

Eén van de thema's die cliënten bezighoudt en waar consulenten op worden bevraagd, is het wel of niet krijgen van kinderen. Het begeleiden van cliënten bij het maken van deze keuze is een onderdeel van een scala aan ondersteuningsvragen, waar consulenten mee te maken krijgen in hun praktijk.

Net als bij andere ondersteuningsvragen wordt er gezocht naar mogelijkheden en daarbij houdt de consulent rekening met de beperkingen van de cliënt en de partner.

Regelmatig komt het voor dat de kinderwens al is vertaald in een zwangerschap en dat de consulent zich richt op ondersteuning van de cliënt en partner bij het beginnende ouderschap.

Inleiding

MEE ondersteunt sinds jaar en dag cliënten met een verstandelijke beperking, die nadenken over het krijgen van kinderen. Als er eenmaal kinderen zijn, biedt MEE ondersteuning bij de opvoeding.

De laatste tijd staat ouderschap bij mensen met een verstandelijke beperking volop in de belangstelling.

Uit het beperkte Nederlandse onderzoek¹ dat tot nu toe bestaat, blijkt dat het aantal mensen met een verstandelijke beperking dat kinderen krijgt, minder dan 5% bedraagt. Verder blijkt dat ongeveer een derde van de ouderschappen (met of zonder hulpverlening) als goed genoeg wordt beschouwd (gedefinieerd dat er geen uithuisplaatsingen plaatsvinden, er geen bemoeienis is van de Raad van de Kinderbescherming en er geen aanwijzingen zijn voor verwaarlozing en mishandeling). Het betrekken van het sociale netwerk en het bieden en accepteren van ondersteuning blijken belangrijke succesfactoren te zijn voor het slagen van het ouderschap.

Het ministerie van VWS kiest voor ontmoedigingsbeleid in situaties, waarin verantwoord ouderschap uitsluitend mogelijk is dankzij een ondersteunend sociaal en professioneel netwerk.²

MEE wordt door de buitenwacht bevraagd op haar stellingname in deze discussie. Consulenten van MEE hebben de behoefte aan een heldere visie als basis voor hun dagelijks handelen. Dit alles vormt aanleiding voor de MEE-organisaties om een visie te formuleren over het omgaan met het vraagstuk: kinderwens en ouderschap van mensen met een verstandelijke beperking.

¹ Samenspel van factoren, inventariserend onderzoek naar de ouderschapscompetenties van mensen met een verstandelijke handicap, Amsterdam 2005.

² Beleidsbrief ethiek van VWS d.d. 7 september 2007 p. 27

'Mensen met een verstandelijke handicap en een kinderwens'.

Maatschappelijke context

De maatschappelijke context speelt ook een rol bij de benadering van het vraagstuk rond kinderwens en ouderschap van mensen met een verstandelijke beperking. De laatste jaren is er in Nederland sprake van *inclusief beleid*, dat erop gericht is om mensen met een beperking zo volledig mogelijk te laten deelnemen aan het maatschappelijk leven. Waar dit geldt voor arbeid, onderwijs en wonen, is niet op voorhand duidelijk dat er een grens wordt getrokken als het gaat om ouderschap.

Aan de andere kant is een maatschappelijke tendens merkbaar om sneller in te grijpen in opvoedsituaties die schadelijk zijn voor de ontwikkeling van een kind. Bijvoorbeeld in situaties van verwaarlozing, mishandeling of misbruik. Het overheidsbeleid en het beleid van hulpverleningsinstellingen is erop gericht problemen vroegtijdig te signaleren en indien nodig in te grijpen. Voor iedereen, met of zonder verstandelijke beperking, geldt dat daar waar het niet goed gaat met de opvoeding, kan worden ingegrepen.

Visie MEE op kinderwens en ouderschap bij mensen met een verstandelijke beperking

Ouderschap is niet eenvoudig. MEE erkent de risico's die kunnen kleven aan het ouderschap van mensen met een verstandelijke beperking en betreft dit bij de ondersteuning van cliënten met een kinderwens. Het al dan niet krijgen van kinderen is uiteindelijk een beslissing van cliënt en partner. De verantwoordelijkheid voor het begeleiden bij die keuze en de consequenties hiervan (bijvoorbeeld het toelaten van hulp) ligt bij de cliënt, de partner, het sociaal netwerk en de professionals.

Het standpunt dat MEE met betrekking tot dit onderwerp inneemt is afgeleid van de kerntaak van MEE: MEE biedt laagdrempelige, onafhankelijke en betrouwbare ondersteuning aan cliënten. De vragen, wensen en behoeften van de cliënt vormen het uitgangspunt voor de respectvolle dienstverlening van MEE. MEE respecteert een kinderwens. MEE kiest daarbij een opstelling naast de cliënt. Dat betekent in geval van kinderwens ook dat consulenten cliënten kritisch confronteren en professioneel (methodisch verantwoord en toetsbaar) omgaan met tegengestelde belangen en dilemma's. Samen met de cliënt, de partner en het

sociaal netwerk wordt er realistisch gekeken naar de mogelijkheden, maar wordt ook rekening gehouden met de beperkingen.

Belang van het kind

Ieder kind heeft het recht om in een veilige en liefdevolle omgeving op te groeien. Dit belang staat centraal in het handelen van MEE. MEE is geen voorstander van een algemeen ontmoedigingsbeleid. Het belang van het kind kan echter wel leiden tot een keuze voor een benadering gericht op bewustwording van de situatie en de betekenis en consequenties van het hebben van een kind voor zowel cliënt en partner als kind.

Als er zorgen zijn over het welbevinden van het kind neemt MEE haar verantwoordelijkheid en brengt, in overleg met de cliënt, de partner en het sociaal netwerk, instanties als het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling of de Raad voor de Kinderbescherming op de hoogte van deze zorgen.

Voorlichting

Investeren in goede voorlichting en het tijdig aan de orde stellen van het onderwerp seksualiteit en ouderschap in contacten met de cliënt, partner en sociaal netwerk kan veel problemen voorkomen. Om dit te bewerkstelligen werkt MEE outreachend. Ook het onderwijs en het sociale netwerk bieden voor voorlichtingsactiviteiten ingangen, die door MEE worden benut.

Rol MEE bij kinderwens

MEE ondersteunt de cliënt met een kinderwens, de partner en het sociale netwerk. MEE verkent welke dilemma's er zijn en welke mogelijkheden of onmogelijkheden er bestaan. MEE onderzoekt samen met de cliënt en de partner wat het ouderschap inhoudt, wat de consequenties zijn voor het leven van de cliënt, de partner en het toekomstige kind. MEE maakt een professionele inschatting van de risico's voor de opvoeding en ontwikkelingsmogelijkheden van het kind en confronteert de cliënt en de partner hiermee. Ook wordt het sociale netwerk van de cliënt en de partner geactiveerd, betrokken en geïnformeerd over ingeschatte risico's, als de consultant verwacht dat verantwoord ouderschap niet mogelijk is.

Door het geven van goede voorlichting en een praktische vertaling van de betekenis van het ouderschap kan MEE de cliënt en de partner ondersteunen bij het maken van een verantwoorde keuze. Wanneer de cliënt en de partner de keuze maken om van de kinderwens af te zien, voelt MEE zich verantwoordelijk voor het nazorgtraject en ondersteunt MEE de cliënt en de partner bij het creëren van een nieuw toekomstperspectief.

Rol MEE bij zwangerschap en ouderschap

Als de cliënt zwanger is of een kind heeft, blijft MEE waar mogelijk het gezin ondersteunen. Vaak is het nodig dat meerdere disciplines hun verantwoordelijkheid nemen en samenwerken; alleen dan kan een sluitende aanpak tot stand worden gebracht. MEE speelt een actieve rol bij het bij elkaar brengen van de verschillende disciplines.

Indien MEE gedurende de ondersteuning van het gezin de indruk krijgt dat er niet goed voor het kind wordt gezorgd, neemt MEE de verantwoordelijkheid om dit aan te kaarten bij de cliënt, de partner en het sociale netwerk. Indien nodig meldt MEE dit ook bij het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling of de Raad voor de Kinderbescherming. Bij een eventuele uithuisplaatsing zorgt MEE voor nazorg, zodat hoe dan ook (zoveel mogelijk) recht wordt gedaan aan de rol van cliënt en partner, als ouders. Indien mogelijk is de ondersteuning van MEE erop gericht om de ouders zodanig toe te rusten dat zij op een gegeven moment ook weer de rol van opvoeder op zich kunnen nemen.

MEE blijft evenals de afgelopen jaren bezig met het ontwikkelen van methodieken en handreikingen voor consultants en cliënten om uitwerking te geven aan deze visie.

Colofon

Tekst: Gaby Coolen en Daniëlle Gorgels, MEE Nederland

Fotografie: Annette Abels, MEE Nederland

Vormgeving en druk: UnitedGraphics Zoetermeer B.V.,

Productie en eindredactie: Gerrie van den Berg, afdeling Communicatie MEE Nederland

november 2008 - 2^e druk

Dit is een uitgave van MEE Nederland, Utrecht

Bel 0900-999 8888 voor een MEE kantoor bij u in de buurt of kijk op www.mee.nl

Een digitaal exemplaar kunt u downloaden van: www.meenederland.nl

MEE Nederland

Vereniging voor ondersteuning bij leven met een beperking

Maliebaan 71f | 3581 CG Utrecht

Postbus 85271 | 3508 AG Utrecht

T 030 236 37 07 | F 030 234 07 72

info@meenederland.nl

www.meenederland.nl